

ضرب المثل های آذری(3)

جمع آوری مطلب: روابط عمومی و امور بین الملل منطقه ویژه اقتصادی سهلان

ح

حاجی لک لکین آرتتغ بالاسی .

جوجه اضافی لک لک (جوجه ای که خود لک لک از لانه بیرون پرت میکند) .

حالوا - حالوادمک له، آغنز شیرین اولماز .

با حلوا حلوا گفتن دهن شیرین نمی شود .

حامام سویو ایله دوست توتماق (خلیفه کیسه سیندن باغشلاماق)

با آب حمام دوست پیدا کردن (از کیسه خلیفه بخشیدن)

حسن تلسیک دیر .

خیلی آدم عجولی است

حکماوار اوزاخ کردیسی یاخن (همدان اوزاخ کردی یاخن)

حکم آباد (همدان) دور ولی کرتهایش نزدیک است (کنایه از کسی است که به دروغ می گفت من در حکم آباد (همدان) از روی کورت بزرگ می پریدم غافل از اینکه کورت همه جا هست و امتحان کردن

آن نیاز به شهر خاصی ندارد)، اگر یزد دور است، گز نزدیک است .

حق آمالندئر، وئرمه لی ده بیل .

حق گرفتنی است دادنی نیست

حق ایله باطیلین آراسی دورد بارماقدئر .

فاصله حق و باطل چهار انگشت است

حق داشی آغئر اولار .

سنگ حق سنگین است .

حق سوز آجی اولار .

حرف حق تلخ است .

حق سوز آخار سولاری ساخلار .

حرف حق آبهای جاری را متوقف میکند

حیرصین دوولته زیانی وار .

عصبانیت به مال و دولت زیان دارد (در زمان عصبانیت زدن و شکستن به دارایی خود انسان ضرر می رساند)

حيوانئن ديشينه باخارلار ، اينسانئن ايشينه .

سلامت حيوان به دندان است و شایستگی انسان به عملش

خ

خاشیل بیشیرمک بيلمير ، آشپزلیک اندير .

»

خالا خاطیرین قالماسئن .

محض خالی نبودن عریضه .

خالام بیلدی، عالم بیلدی .

»

خالقا ایت هورسه بیزه چاققال هوره ر .

»

خانئم سئندئرآن قابتئن سسی چئخماز .

ظرفی که خانم خانه می شکند صدایش در نمی آید (صدایش را در نمی اورند)

خان یورغانی میتیل اولماز .

لحاف خان از جنس متقال نیست

خاتئن قنز خالاسئنا چکر، قوچ ایید دایی سئنا (خانئم قنز خالئسئنا چکر، خان اوغلان دابئسئنا)

دختر خانم شبیه خاله اش میشود ، آقا پسر شبیه داییش .

خکه خکه دئیینجه قئش چئخار .

تا تو بخوای بگی خکه(تکه های کوچیک زغال)زمستون تموم شده .

خیاطین اینه سی ایتمسه گونده اون دانا کوینک تیکر .

سوزن خیاط اگه گم نشه روزی ده تا لباس میدوزه .

خئییر وئر ، خئییر گوتور .

خیر بده ، خیر بردار .

د

داشدان چۆرك چيخارت گتير وئر نورجاهان يئسين، دينديرنده يامان دئسين .

«»

داشين خيرداسی بويومه ز، آدامين خيرداسی بويويه ر .

«»

داغ داغا يئتيشمز، آدام آداما يئتيشر .

کوه به کوه نمی رسد آدم به آدم میرسد .

داغ بيخيلماسا دره اولماز(داغ اوچماسا دره دولماز) .

«»

داغی داش بزه يه ر،اينسانی باش .

«»

داليدان آتان داش داش توپوغا دئيه ر .

«»

دالی یا قالسان دئيرلر گيچ دی ، قاباغا گئچسن دييرلر بيچ دی .

اگه عقب بمونی میگن گيجه و اگه جلو بزنی میگن زیادی زرنکه(شاگرد خیاط اتو را گرم می آورد حرف است سرد می آورد حرف است) !

دامارا باخ قان آل .

«»

دامی چوخ اولانين قاريدا چوخ اولار .

«»

دانشماق گوموشده ن اولسا دانششماق قئزتلدان دئر .

اگر صحبت کردن از نقره باشد صحبت نکردن از طلاست(سکوت طلاست)

دده م منه کور دندی، هر گلنی وور دندی .

«»

دده مين دامين بيخميشام کی قار کوره ميبه م .

«»

دمير قاپی نين تخته قاپی يا دا ايشی دؤشر .

در آهنين هم روزی کارش به درب چوبی می‌افتد

دوز يولدا يئری ينمير، شوخوملوخدا شيللاق آتير .

راه صاف را نمی تواند برود ، توی زمین شخم خورده شلنگ تخته می‌اندازد

دوز يول گه ده ن ، يورولماز .

کسی که در راه راست قدم بردارد ، خسته نمیشود .

دوزه ن آپارار دايانان مقصده چاتار .

کسی که صبر کند برنده میشود و هرکه شکيبا باشد به مقصد میرسد(گر صبرکنی زغوره حلوا سازی)

دوز يئييب دوز قابيني سينديرمازلار .

نمک خوردی نمکدان مشکن

دوست آدی قارداش آديندان سئچيلمز .

«»

دوست آراسی پاک گرک .

«»

دوست باشا باخار، دشمن آياغا .

دوست به سر نگاه میکند ، دشمن به پا .

دوست طعنه سی دشمنين نيغيرنيندن ياخشی اولار .

«»

دوست گليشی بايرام اولار .

«»

دوشانا دئير قاج ، تازی يا دئير توت .

به خرگوش میگه بدو، به سگ تازی میگه بگیر .

دولانان آیاغا داش ديه ر .

هر کس با برنامه ریزی صحیح و خردمندانه تلاش و کوشش کند حتما موفق خواهد شد(جوینده یابنده است) .

دونبانی بوغدا توتسادا کهلییین روزوسو چینقیلدیر .

«»

دوولت دوشانی ارابا ایله توتار .

دولت خرگوش را با ارايه ميگيرد .

دوولتلی پول چیخاردار ، کاسیب اوتیرار پوللارین سایار !

ثروتمند پول در می آورد ، فقیر می نشیند پولهای او را حساب می کند !

دووارا مینه ن طالعینده اولاسان .

« »

دوواری نم یئخار ،اینسانی غم .

دیوار را رطوبت ویران می کند انسان راغم .

دوه دن بویوک فیل وار .

از شتر بزرگتر فیل هست .

دوه دن ده بیر قیل غنیمتدیر .

یک مو از خرس کردن غنیمت است

دوه یه دئدیلر بونون ایریدی ، دئدی هارام دوزدور کی بونوم ایری اولا .

به شتر گفتند که گردنت کج است ، گفت کجایم صاف است؟

دئدی دئدی ملاکه دیر .

اگر چیزی را زیاد بگویند ملکه ذهن میشود و اتفاق می افتد .

دئدیلر ایش، قیز دئدی اره گئدهجه یه م، گلین دئدی آیریلایغام، قوجا دئدی اؤلهجه یه م، اولدو قیش، نه قیز اره گئتدی، نه گلین آیریلدی، نه ده قوجا اؤلدو ایش ده یئرینده قالدی .

« »

دئدیلر عزرائیل اوشاق پایلائئر، دئدی نه وئرسین نه آلسئن .

مرا به خیر تو امیدی نیست شر مرسان .

دئدی نئجه سن بیر سوز دئییم چاتدایاسان،دئدی نئجه سن آنلامایم پارتدایاسان .

گفت چطوره یه حرفی بگم که بترکی ، گفت چطوره که خودمو بزنم به نفهمی تا تو بترکی

دیل بورانی سی دیر .

سر و زبون داره

دیل گوجو باسار،فیکیرده دیلی .

«»

دیلینله قازاندیران دوشمنی،گوجونله قازاندیرا بیلمزسن .

«»

دئوین قولاغئنا قورقوشوم .

بر گوش دیو سرب(گوش شیطان کر) .

ده لی ده لی نی گورنده ، چوماغین گیزله در .

دیوانه که دیوانه ببیند چماقش را قایم میکند .

ده لی یه همیشه بایرامدئر(ده لی یه گونده بایرامدئر)

برای دیوانه همیشه عید است(برای دیوانه هر روز جشن است) .

دینمه یه نین ،دینه نی وار .

«»

دئیرمان نوبتینن ایشلر .

آسیاب به نوبت است .

ذ

ذکرسیز مومنی شیطان آلدادر .

مومن بدون ذکر و نماز را شیطان همراه می کند

ذوقسئز طاعت بارسئز آعاجدئر .

طاعت بدون ذوق درخت بی بار است .

ر

رحمت دوزه نه ،لعنت پوزانا .

رحمت برکسی که کارها را درست می کند و لعنت برکسی که کارها را برمی اندازد .

رشید اوغول وورماغا آتاسئندان ایذن آلاماز .

رشید برای زدن پسرش از پدرش اجازه نمی گیرد .

رعیتین دوواری آلچاق اولار(کاسئبن دوواری آلچاق اولار) .

دیوار رعیت کوتاه می شود(چراغ فقیر نور ندارد)

رنگیمه باخ احوالتمی خبر آل .

به آب و رنگم بنگر و از احوالم باخبر شو

روزوسو گلن زامان یوخو توتار کؤپه یی .

وقتی زمان روزی سگ میرسد خوابش میبرد

روس تویوغودور پئسلانسان پئسلانار .

»»

روشوه جهنمی ایشئقلاندئرار .

رشوه جهنم را درخشان میکند

ریحان مرزه کردیسینه گئمیرکی .

به کرت و باغچه ریحان مرزه که نمبرود .

ز

زیره جوجه یومررتادا جوکولدر *

زر قدرین زرگر بیلر .

قدر زر زرگر بداند .

زحمت چکمه ین راحتلئغن قدرینی بیلمز .

کسی که زحمت نکشیده باشد قدر راحتی را نمیفهمد

زحمت سیز بال دادانمازسان .

بدون زحمت نمیتوانی عسل بخوری(نابرده رنج گنج میسر نمیشود)

زحمتی مشاطه چکر لذتی داماد آپارئر .

مشاطه زحمت میکشد داماد لذت میبرد .

زیانئن یاریسئندان قایتتماق قازانجدئر .

ضرر را از هر کجا بگیری نفع است .

س

ساغ باشا ساقئز یاپئشدئرما(ساح باشئا ساقئئز سالما)

سری که درد نمی کنه دستمال نمی بندند(میفکن بر سر بی موی خود زفت) .

ساخلا سامانی ، گلر زامانی .

کاه را نگه دار وقت استفاده آن میرسد(هرچیز که زار آید، یک روز به کار آید) .

سارالا سارالا قالماخدان ، قیزارا قیزارا اولمه ک یاشئدئر .

مرگ سرخ به از زندگی ننگین است

ساری قیزیلین بیر باهاسی وارسا،کیتابین قیمتی یوخدور .

»»

ساققالیم یوخدور سوزوم کئچمیر .

ریش ندارم حرفم را قبول ندارند .

سیزین پیشیک بیزیم ایتی بوغار .

گر به شما میتونه سگ ما رو خفه کنه.(من تسلیمم)

سس سبز طیاره دیر .

آب زیر کاه است

سن آقا ، من آقا ، اینکلری کیم ساغا؟

تو آقا ، من آقا ، راستی !گاوها را کی بدوشد ؟ !

سن اوخیانی من توخورام .

چند پیراهن بیشتر از تو پاره کردم .

سو آیدینلیقدی جالا اوز قاپینا .

اگر آب روشنی است بریز جلوی در خودت

سو بولبولو دور .

کناپه از کسی که زیاد به حمام میرود .

سوبیر یئرده قالسا ایی له نر .

تحرك لازمه زندگی است .

سوت گولونده دیر .

تو استخر (دريچه ی)شیر است .

سودا بوغولان سامان چؤپوندن ياپئشار .

غریق بر هر گیاه خشک چنگ زند .

سوروشاندا کی کیمین باشی قشنگدیر،توسباغا اوز باشینی چیخارتدی .

«»

سؤزو آت یره صاحبی گۆتوره ر .

حرف را بینداز زمین صاحبش برداره .

سوزو آغزیندا پیشیر،سونرا چیخارت .

«»

سوزو واختیندا دانییش .

«»

سؤز سؤز آچار، سؤز گؤز آچار .

حرف حرف را میاورد ، حرف هم چشم را باز میکند

سؤز سؤز گتیره ر،آرشتن بئزی .

یعنی یک حرف کافی است گفته شود تا سخن و حرف جدیدی بواسطه آن مطرح شود .

سؤز وار گلر کچر ، سؤز وار دلر کچر .

سخنی هست که گفته می شود و می گذرد ، سخنی هست که گفته می شود و دل و جگر را سوراخ می کند و می گذرد

سؤزون دوزون اوشاق دئیر(سوزون دوزون اوشاقدان انشید)

حرف راست را بچه میگوید

سو کوزه سی سو یولوندا سینار .

کوزه ی آب در راه آب میشکند

سوغان ینمه میسن، نییه آجیشیرسان؟

پياز نخورده ای، چرا می سوزی؟

سویادا دیقتله باخسان،اوندا دا لکه تاپارسان .

«»

سویون آخارئندان،آدامئن یتره باخارئندان گرک گورخاسان(سویون لام آخانیندان،آدامین یتره باخانیندان قاچ)

از آن نترس که های و هوی دارد،از آن بترس که سر به زیر دارد .

سیدر کافیر موفته اولسا اوزان اول .

سدر و کافور که مفت باشه بخواب بمیر

سترچه دن قناری اولماز .

«»

سترچه ندیر کله پاچا سی نه اولا(قارئشقا ندیر کله پاچا سی نه اولا)

موضوع بی اهمیت قابل بحث نیست .

سنتان قول بویوندان آسلانار .

دست شکسته وبال گردنه .

ش

شاطیر چوره کدن ینملی دیر .

«»

شاهیدده ایمان یوخ بی ده عدالت .

زیا روخان ایمان ندارند و پادشاهان عدالت

شرطی شوخومدا کس، خیر ماندا بابا لاشما یاسان(شرطی شوخومدا کس خرمنده شنه دعواسی چئخماسئن)

جنگ اول به از صلح آخر است

شهرین دروازاسین باغلاماق اولار میلتین آغزین یوخ .

دروازه ی شهر را میتوان بست ولی دهان مردم را نمی توان

شووه ره ن مزاج دئر .

اشاره به کسی که نظرش را سریع تغییر میدهد .

شئر غزل دئییر .

چرند میگوید

شیریندی چوره ک،داغ ائلمه گوره ک .

«»

شیرین سوز ایلاتی یوواستندان چنخاردار .

زبان خوش مار را از سوراخ بیرون می‌آورد .